

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre --- 23 kor. --- HIL.
 Félévre --- 14
 Negyedévre --- 9
 Egy hónapra --- 3 40

 Egyszeri szám --- 10 ml.

PESTI NAPLÓ

APRÓHÍRDETESEK ÁRAI:
 Egyes sor 5 fillér,
 vastagabb betűvel 10 fillér

 Hirdetések milliméter szerinti
 sor, díjazás szerint.

 Megjelenik hétfő kivételével
 naponta, éjféltől kezdve.

Budapest, 1911.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Podmanicky-utca 12.

Péntek, május 5.

Hieronymi Károly.

— 1836—1911. —

Budapest, május 4.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ma délután örökre lehunyta szemét, őszinte fájdalomra annak a polgári társadalomnak, melynek soraiból a miniszterségig küzdötte fel magát. Karrierje, sikerei ennek a polgári társadalomnak örömét jelentették s most, hogy további munkájában megakasztotta a halál, a magyar demokráciát éri első sorban a gyász és fájdalom is. Hiába, az osztályönzés és osztálybüszkeség önérettel jelentkezik ott, ahol a maga osztálybelijének sikereket juttat a végzet. De elsőnek érzi a gyász fájdalmát és szomorúságát, ha élettelenül lehanyatlanak a kezek, amelyek éjjelnappal a munkát keresték, hogy áldást és jólétet hozzanak a nemzetnek.

Nagy távolság választott el bennünket attól a politikai rendszertől, melyet Hieronymi Károly szolgált. Ám a rendszer ostromozása közben észre kellett venni minden objektív szemlélőnek, hogy Hieronymi Károly a maga reszortjában tömörkedés szépet, hasznosat és maradandót alkotott. Ezt el nem ösmerni annyit jelentett volna, mint tagadni a közismert tényeket. Tudását,

munkaerejét lelkesedéssel állította a közjó szolgálatába s hogy e nemes kvalitásokból mily sok volt benne, azt legjobban bizonyítja karrierje. Nem az előkelő összeköttetések, történelmi nevű rokonok vitték előre, mert ilyen összeköttetései, ilyen rokonai nem voltak. Aki pedig Magyarországon magára hagyatva áll, s mégis a szédítő magasba emelkedik, annak kétségkívül olyanok a kvalitásai, hogy azokat még nálunk is észre kell venni, ahol a fényesre csiszolt cimerek előtérbe tolakodnak s elhomályosítani igyekeznek az istentől kapott s a művelődéssel tovább fejlesztett szellemi erőket. Ezek az erők jelölték meg utját, azok vitték előbbre. Karrierje tehát nem volt véletlen lehetőség, hanem az erők által fölidézett szükség. El kellett odáig jutnia, ahová eljutott s egy innensőbb stáción meg sem állhatott volna, mégha ez is lett volna az akarata.

Bizonyos, hogy ezeknek a kiváló egyéni tulajdonságoknak sok hasznosat köszönhet az ország. Mint belügyminiszter ő alkotta meg az állami anyakönyvvezetés törvényét, mely maig régi épségében maradt fenn. A törvényeknek ilyen állandósága a legnagyobb ritkaság Magyarországon, ahol a legegyszerűbb törvényt egy néhány évi használat után korrigálják s a változó viszonyokhoz hozzáidomítják. Hieronymi Károly széles látókörét jellemzi, hogy olyat alkotott, ami a változó viszonyok köze-

pette is az igények kielégítésére teljesen alkalmas. A magyar állameszmének erős pillérje ez a törvény, de nem kisebb szolgálatot tett Hieronymi a magyar állameszmének a nemzetiségi komitét feloszlásával, mely valóságos állam volt az államban, még pedig állam a magyar állam ellenére. Igaz, hogy a nemzetiségi surlódások nem szüntek meg azóta, de Hieronymi cselekedete véget vetett egy képtelen helyzetnek, egyben pedig valósággal rákényszerítette a román nemzetiségeket passzivitásuk feladására, s helyeik elfoglalására a magyar törvényhozásban.

Nemzetgazdasági politikájában nem volt mindig oly szerencsés, hogy megnyugvással nézhette volna az elért eredményeket. Kétségtelen, hogy nagy tudása mellett meg volt benne a lelkes jóakarát is a nemzeti javak gyarapítására, de a nemzetgazdaságban a körülményeknek sokszor jelentősebb szerepük van, semhogy azok ellen teljes sikerrel szembe szállhatna a hazafiság és az államférfiúi bölcsesség. A magyar ipart és kereskedelmet ő sem emelhette ki máról-holnapra a kezdetlegesség stádiumából, azonban elvitathatlan érdeme, hogy a magyar iparnak teret teremtett ott is, ahol eddig összes elődei eredménytelenül kísérleteztek. Hisz épp az idén ismertük el azt az érdemét, hogy flottánk ujjaszervezésénél a legnagyobb erőfeszítések árán megvédelmezte a magyar ipar érdekeit. Lehet, hogy nem

csak a viszonyokban, hanem Hieronymi egyéniségében is kell annak okát keresnünk, hogy gazdasági életünk nem minden szerve működött azzal a frissességgel, amely a közérdeknek legjobban megfelelt volna. De az ebből származott hátrányokat is inkább Hieronymi túlzott ambíciójára, mint az akarat hiányára kell visszavezetnünk. Ma, hetvenöt éves korában is fáradhatatlannak hitte magát s minden munkát személyesen akart elintézni. Ő volt ma is az egész minisztérium, s a körülötte munkálkodó lelkes gárda nem egyszer elégedetlenkedett amiatt, hogy Hieronymi fölöslegessé akarja tenni a minisztérium hivatalnoki karát.

Ez volt élete, munkásságának lényege. A polgári demokrácia mindig büszkén emlegeti majd, hogy volt egy minisztere, aki nagy ur lehetett volna, de megmaradt egyszerű vagyontalan polgárnak. Becsületes volt s ez akkora építész, melynél szebbet nem illeszhetünk Hieronymi neve mellé.